

ČÍSLO 1

ROČNÍK 24

únor 2020

ZPRAVODAJ

HUCUL

Asociace chovatelů huculských koní

Box 145, 530 02 Pardubice

mobil 777 885 006

[http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz)

e- mail: jelineking@seznam.cz

Ročenka 2019



Klisna 85/90 Polana

po 1267 Oušor Zebulon, z matky Hroby XXII - 37 L

Nar. 20.3.2015

Klisna 31/844 Gladys
po 740 Goral Ind, z matky Hroby XXII - 37 L; nar. 16.7.20140
Nar. 16.7.2014



Analyza stavu PK Huculský kůň k 31.12.2019

Předmětem analýzy je plášt'ová populace PK ČR Huculského koně. Aktuální pohled na stav 31.12.2019 je možno sledovat v **příložených grafech č. 1 – 12, tabulkách č. 1 - 4 a na [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz)**. Zde jsou zachyceny časové vývojové řady sledovaných parametrů současné struktury PK.

Populace huculských koní zapsaných v plemenné knize České republiky v současné době nadále klesá a počtem **391 klisen je nejnižší od roku 2003 (viz graf č. 2)**. Nižší je i absolutní počet **kvalitního jádra klisen** zařazených do „Národního programu genetických zdrojů...“ (dále jen NPGZ) a **činí 161 klisen tj. 41,2 % aktivní populace**. Stav nepříznivého obrátu stáda stále trvá, jakož i nedostatečného počtu klisen v kategorii mladých koní, kterému nelze v současné době zabránit, ale je možno vhodnými opatřeními zpomalit (viz graf č. 3, 10 a 12).

Strakatá populace ČR je vedena v samostatném oddíle a představuje **celkem 10 klisen a jeden hřebec**, což je již delší čas konstantní stav, pouze se v roce 2017 a 2018 se o čtyři klisny zvýšil. Z hlediska vlastního plemene jako genetické rezervy je **nárůst strakatých koní nežádoucí**, protože to není původní zbarvení huculských koní a k nám se dostal importem z Polska a není předmětem ochrany NPGZ ČR.

• Plemeníci

Rok 2019 je dalším rokem nepříznivého trendu snižování plemeníků. Žádný hřebec nebyl do chovu nově zařazen. V plemenitbě populace huculských klisen ČR bylo oprávněno působit pouze **8 plášt'ových plemeníků**, kteří všichni **plní požadavek 100 % genů plemene huculského koně a jeden strakáč**.

Ve vlastní plemenitbě bylo **využito pouze 7 plášt'ových hřebců a 1 strakáč**. Jeden z licentovaných hřebců nebyl využit ani jednou - **1418 Goral Cézár**.

Nejvyššího využití v roce 2019 se dostalo hřebci **2072 Gurgul Perun a 1848 Oušor Nuget, který jako jediný působil v inseminaci**. Podrobnosti **viz graf č. 1**

Mimo aktivní působení v chovu **byly k dispozici 2 hřebci v rezervě**. V tomto případě šlo o hřebce, kteří mají v českém chovu řadu potomků.

- Pro rok 2020 není nově zařazen žádný hřebec a 2458 Hroby Ostaš byl majitelem vykastrován a je k dispozici pouze v mraženém spermatu.
- Předpokládá se, že v sezóně 2020 bude působit celkem 8 plášt'ových hřebců, z toho jeden v inseminaci - 1848 Oušor Nuget, formou mraženého spermatu - 2458 Hroby Ostaš a jeden strakatý:

1418	Goral Cézár
1573	Gurgul Haidar
2072	Gurgul Perun
1973	Goral Zipp
2158	Oušor Kural

1847	Pietrosu Nelson	
1848	Oušor Nuget	Ins. Čerst. sperma
2458	Hroby Ostaš	Mraž. sperma
2070	Enrik	Strak. Huc.

- dva hřebci zůstávají v rezervě, kteří v případě konkrétního zájmu mohou být bezprostředně zařazeni:

740	Goral Ind
2979	Hroby XII-30 (Šarkán)

- **Věkový průměr plemeníků v ruce 2019 činil – 12,6 roků, shodně jako v roce 2018 11,8** (2017 - 11,8; 2016 - 11,8; 2015 - 11,0; 2014 - 12,5; 2013 - 13,5; 2011 - 12,8 roků).
- **Z uvedeného je zřejmé, že počet plemeníků se nadále snižuje, což při malém počtu působí prostorové problémy ve vazbě na roztríštěnost českého chovu.** Nadále je proto nutné věnovat zvýšenou pozornost předvýběru mladých hřebečků a zohledňovat malou příbuznost klisen, aby nedošlo k nezdůvodněnému zvýšení rizika inbreedingové deprese.

K tomu účelu je vypočítáván $F_{(x)}$ pro všechna hypotetická spojení s klisnami v HPK a PK, který je chovatelům na vyžádání k dispozici.

V chovu pláštových hřebečků jsou využíváni jen čistokrevní plemenci se 100 % původních genů, kteří jsou současně zařazeni v NPGZ.

Aktuální zastoupení genealogických linií v aktivní hřebčí populaci posledních šesti let je následující:

Hřebci

Linie	Rok	Goral	Gurgul	Oušor	Hroby	Pietrosu	Celkem
Počet hřebečků	2014	6	1	1	1	1	10
%v aktivní populaci	2014	60	10	10	10	10	100
Počet hřebečků	2015	6	2	2	2	2	14
%v aktivní populaci	2015	42,9	14,3	14,3	14,3	14,3	100
Počet hřebečků	2016	3	2	2	1	2	10
%v aktivní populaci	2016	30	20	20	10	20	100
Počet hřebečků	2017	2	2	1	2	1	8
%v aktivní populaci	2017	25	25	12,5	25	12,5	100
Počet hřebečků	2018	3	2	2	2	1	10
%v aktivní populaci	2018	30	20	20	20	10	100
Počet hřebečků	2019	3	2	2	2	1	10
%v aktivní populaci	2019	30	20	20	20	10	100

Barevné fotografie včetně základních charakteristik a původů do třetí generace všech aktuálních plemenů lze nalézt na našich internetových stránkách (<http://www.hucul-achhk.cz>), nebo vydaném barevném „fotokatalogu“ huculského koně. Hřebci, kteří již v chovu přestali působit, jsou k nahlédnutí ve složce archivního seznamu.

Jisté zlepšení ve využití plemenů je patrné z připuštěných 52 huculských klisen, což je o 7 víc v roce 2017 a o 18 víc než v roce 2016. Stále to však neřeší kritickou situaci v obratu stáda ČR jako celku, což je patrné zejména z grafu č. 3.

• Mateřská část populace

V rámci celé plemenné knihy Huculský kůň ČR bylo v letošním roce **nově zařazeno do chovu pouze 8 klisen** (v roce 2018 - 6 klisen; v roce 2017 - 10 klisen; v roce 2016 - 4 klisny; v roce 2015 - 22 klisen; v roce 2014 - 16 klisen).

Podmínky pro NPGZ z nich splnilo 6 klisen. Je však třeba poznamenat, že :

- tři klisny splnily všestranné zkoušky typu „A“ a
- 3 jednostranné zkoušky VZBS, (což umožnilo zařazení do NPGZ za mírnějších požadavků).

Věková struktura základního stáda zůstává i po snížení počtu na 391 pláštěových klisen na průměru 18,05 roků (2018 – 422 klisen -18,05; roků 2017 – 434 klisen -17,42 roků). Podrobná variabilita plyne z grafu č. 3.

Nepříznivý obrat stáda tak zůstává stěžejním problémem populace huculského koně v ČR.

Při hodnocení tohoto problému je třeba mít stále na paměti již dříve zmíněnou délku generačního cyklu koní (10 -13 let), která spolu s uniparitou a setrvačností chovatelů se mohou zřetelně projevit až za mnoho let.

- **Aktuální populaci pláštěových huculských klisen zapsaných do PK** (mimo 10 klisen zařazených do oddílů PK strakatých huculských koní) **tvorí 391 koní**, (v roce 2018 - 422; v roce 2017 - 434; v roce 2016 - 436 klisen) a dále viz graf č. 2.
- **Počty klisen stále klesají** (-31 klisen) a ve vazbě na nepříznivou aktuální věkovou strukturu vyžadují radikálnější obměnu. Tomu však, jak již zdůrazněno, **zdaleka neodpovídá reprodukční aktivita a ve skutečnosti i reálné možnosti, což dokládá i analytický graf č. 13 v příloze. Ukazuje faktické možnosti reprodukce plemenného jádra plemene huculského koně klisen v NPGZ.** V ostatní části populace klisen je situace ještě vážnější.

Struktura zastoupení pláštěových klisen do deseti let tvoří jen 19,5 %, tj. 78 koní (rok 2018 - 72 klisen, tj. 17,1 %; rok 2017 - 90 klisen, tj. 20,7 %).

- **Klisny 18 let a starší představují 216 tj 55,2 %**, (v roce 2018 237 kusů, tj. 56,2 % v roce 2017 235 kusů, tj. 54,15 %) **celé aktuální pláštěové populace ČR a přitom**

je k dispozici pouze 27 mladých klisniček od 3 do 5 let, z toho 23 splňuje genové předpoklady pro NPGZ, viz graf č. 10. Zde je rovněž možno sledovat zastoupení konkrétních otců v nastupující generaci, viz graf č.11.

- **Zastoupení chovu v jednotlivých krajích republiky se proti roku 2018 v zásadě nemění, pokud pomineme celkové snížení v ČR o 31 klisen, což je patrné z grafu č. 4** poslední řádek tabulky.
- Cílevědomá šlechtitelská práce a reprodukce je stále **komplikována značnou roztržitostí chovu**. Klisny jsou chovány prakticky na celém území České republiky v **67 okresech** (ze 76+1 v ČR). **Kromě 10 chovů s koncentrací nad 4 klisny jsou rozptýleny u více než 240 chovatelů** (resp. majitelů) a vykazují velmi nízkou reprodukční aktivitu.

Vývoj od roku 2017 zachycuje **tab. č. 1** včetně klisen zařazených v NPGZ a jejich průměrného věku. Průměrný věk klisen naznačuje reprodukční předpoklady. Např. chov Zmrzlík Praha (21,6 roků), Horní Slavkov (21,2 roků) a dále **276 klisen** chovaných v koncentraci pod 3 klisny (20,6 roků) .

- **Nukleus** nejlepší části mateřské populace se kryje s předmětem systematické šlechtitelské práce v rámci Národního programu ochrany genetických zdrojů ČR, který v současné době **zahrnuje 161 klisen, což je 41,2 % celé populace, které jsou však k reprodukci využívány nedostatečně a vykazují vysoký věkový průměr 15,4 roků – konkrétní koncentrované chovy viz zmiňovaná tab. č. 1.**
- **Podíl prvních dvou oddílů PK se ve srovnání s oddíly vedlejších knih v průběhu let zvyšuje viz graf č. 5. V roce 2019 činil 81,6 % chovné populace tj. 319 klisen** (2018- 81,5 % ; 2017- 79,49 % ; 2016 - 77,252).
- **Liniovou skladbu samičí populace tvoří nadále čtyři základní hřebčí genealogické linie Gurgul, Goral, Oušor a Hroby.** Ostatní linie, pokud se vyskytují, zahrnují nevýznamné procento. Konkrétní zastoupení hřebčích linií ve srovnání s rokem 2003 přináší **graf č. 6.** Z něho je patrné, že proti roku 2003 dochází k vyrovnání mezi liniemi **Gurgul a Goral**, významně posílila linie **Hroby** a na třetinu došlo k **omezení linie Dychov**, čímž **klesá podíl Fjordských genů v populaci**. Klisny zejména těchto nečistokrevných linií jsou po většině vysokého věku, nejsou využívány k plemenitbě a genealogickou skladbu v zásadě jen zkrusují.

Obdobný pohled na liniovou skladbu **otců matek** je patrný z **grafu č. 7.**

- Pokud jde o **podíl konkrétních otců**, samičí plášťová populace je tvořena **potomstvem 78 hřebců** (v roce 2018 - 79; v roce 2017 rovněž - 79), **přičemž 344** (2018 - 327; 2017 - 345) klisen zastoupených v PK ČR, tj. **81,5, %** (2018 – 77,5 %; 2017 - 79,1 %) **je po 28 otcích**, kteří mají **5 a více klisen v chovu**.

Konkrétní počty po otcích zveřejňuje **příložená tabulka č. 2.** Z tabulky je rovněž patrný průměrný věk klisen po jednotlivých otcích, což naznačuje předpoklad další reprodukce v samičí populaci. Např. po hřebci

- 340 Oušor 9 s.v. = 29,9 roků nebo
- 140 Gurgul šumavský = 26,5 roků
- 224 Hroby VI-7 = 23,9 roků nebo

- 82 Gurgul Artur = 23,2 roků atd.

- S přihlédnutím k velikosti šlechtěné populace je **významným kritériem znalost stupně příbuznosti konkrétních koní**. Průměrný Wrightův koeficient příbuznosti $F_{(x)}$ aktuální populace klisen v PK počítaný z 5. generace předků činí $F_{(x)} = 2,808$ (2018 $F_{(x)} = 2,873$; 2017 $F_{(x)} = 2,873$), přičemž **70 (17,9 %) klisen má $F_{(x)}$ rovný nebo větší než 5** (2018 n = 81 klisen; 2017 n = 84 klisen). **Pouze 48 (12,3 %) klisen pochází ze zcela nepříbuzné plemenitby**. Stav příbuznosti se tedy v zásadě neliší a daří se jej udržet v přijatelné úrovni.

Struktura aktuálních klisen v PK pocházející z různého stupně příbuznosti je zřejmá z tabulky č. 3.

- Pro ulehčení orientace chovatelů je každoročně vypočítáván koeficient příbuzenské plemenitby $F_{(x)}$ z páté generace předků (podle Wrighta). Výpočet je proveden pro hypotetická spojení všech klisen v HPK a PK se všemi aktuálními plemeníky.

Výsledky jsou větším chovatelům poskytovány v písemné nebo elektronické podobě. Malochovatelé mají možnost tvorbu konkrétního páru konzultovat telefonicky, e-mailem nebo písemně.

- Kladem je, jak již zmíněno výše, že v roce 2019 bude opět **zařazen do inseminace plemeník 1848 Oušor Nuget**. Některé klisny však s tímto hřebcem hypoteticky vykazují vysoký $F(x)$, jejich přehled níže uvádíme, protože jeho připuštění nesou jistá rizika. Před volbou je vhodné provést analýzu ostatních faktorů, případně konzultaci.

Číslo Klisna	Budoucí $F(x)$ potomka
62/112 Garet	25,0000
85/90 Polana	18,7500
25/4 Inspirace	14,0630
25/5 Ivona	14,0630
25/61 Jahoda	14,0630
25/111 Karkulka	14,0630
25/113 Káva	14,0630
25/106 Kita	14,0630
25/108 Kofola	14,0630
20/747 Ofina	14,0630
20/751 Oranžáda	14,0630
20/744 Otázka	14,0630
20/743 Otýlie	14,0630
85/43 Quiet	14,0630
85/57 Rampepurda	14,0630
85/60 Rozárka	14,0630
31/245 Juno	10,9380
31/4 Bellona	9,3750
Hroby XXII - 37 L	9,3750
31/350 Kvagga	9,3750
Oušor IX - 29 L	8,5940

71/436 Nelly Hroby	6,2500
71/598 Nikol Hroby	6,2500
71/599 Norma Hroby	6,2500
85/54 Nedda	5,4690
85/32 Marghita	4,6880
71/433 Naomi Hroby	4,6880
71/600 Nina Hroby	4,6880
15/378 Hroby Desna	3,1250
72/642 Hroby-Lužná	3,1250
71/786 Nadia Goral	3,1250

Podíl původních huculských genů v aktuální populaci klisen v PK ČR

Významným kritériem kvality aktuální populace klisen v PK ČR je podíl původních huculských genů v rodokmenech jednotlivých klisen. Tento parametr je významný zejména z důvodu dřívějšího využití především Fjordských hřebců na Slovensku s cílem zmohtnění a rozšíření krevní základny.

Jak se daří podíl původních huculských genů v populaci zvyšovat je patrné z grafu č. 8. Zde je třeba poznamenat, že **podíl méně než 87,5 % původních genů klesá**, ale na první pohled by se zdálo, že ne zcela adekvátně vynaloženému selekčnímu úsilí. Důvodem je však skutečnost, že v populaci klisen se stále drží velký počet relativně starých klisen, které nejsou vyřazovány z chovu, ale k reprodukci rovněž nejsou využívány.

Proti analýzám v dřívějších létech je výpočet proveden ze čtvrté generace, který je přesnější podíl cizorodých genů.

Stanovení příslušnosti klisen k původním uznaným huculským rodinám

Pro uznání původu mezinárodní organizací HIF, který je následně veden v mezinárodním registru je nezbytná znalost původní uznané huculské rodiny zařazené klisny. V aktuální populaci plemenné knihy je uznaná rodina známa u :

- 296 klisen (tj. 75,4 %) a tvoří ji 23 aktivních rodin.
- 95 klisen (104 v roce 2018), tj. 24,3 %, které tuto rodinu nemají a tyto klisny, ani jejich potomstvo proto nemůže být do NPGZ zařazeno.

Dále jsou známy ještě dvě uznané aktivní rodiny, ale pouze u plemeníků. Tento stav se postupně mění k lepšímu.

Chybou však bylo, že ČR vývozem klisen do zahraničí o tři aktivní rodiny přišla (1 Panca, 86 Dermoxa a 12 Sarata). Aktuální struktura a podíl jednotlivých rodin v populaci klisen v PK ČR je zřejmý z grafu č. 9.

Pro úplnost informace jen dodejme, že v současné době byla celá genealogická struktura zpracována do samostatné publikace s názvem „Genealogická struktura huculského koně České republiky z hlediska příslušnosti k uznaným huculským rodinám“.

Rodiny jsou za využití námi navrženého softwaru **zpracovány do podoby schémat a v roce 2014 byly vloženy do známých nám dostupných evropských populací, které jsou založeny u zpracovatele, tj. ACHHK.**

Od 1. ledna 2014 je uznaná mateřská rodina, pokud existuje, uváděna na všech nově vydaných „Potvrzeních o původu“ koní.

Publikovaná schémata zahrnují celkem 606 koní, z toho 336 aktuálních a 270, kteří již nežijí nebo byli exportováni. Publikaci, která pro členy ACHHK stojí 300,- Kč, je možno objednat na adrese:

**Asociace chovatelů huculských koní, z.s.
Box 145, 530 02 Pardubice**

Aktuální stav věkové struktury mladých huculských klisen

- Pro ucelený přehled možností vývoje předpokladů reprodukce základní huculské populace v ČR zveřejňujeme v grafu č. 12 narozené klisničky z celkově narozených hříbat v jednotlivých ročnících rok před počátkem vedení oficiální plemenné knihy v české republice tj. od roku 1997. Obě zveřejněné regrese grafu jednoznačně demonstrují negativní trend narozených klisniček.
- Z výše uvedeného je zřejmý již ventilovaný **problém zajištění normálního obratu stáda klisen, jež objektivně v průběhu dalších let zapříčiní významný pokles stáda v PKČR.**

Pro možnost jasného pojmenování problému zveřejňujeme v grafu č. 10 současnou strukturu mladých huculských klisen, které jsou pro nejbližší léta v České republice k dispozici.

Pro úplnost v grafu č. 11, přinášíme i skladbu otců budoucí možné mladé generace.

Výkonnostní zkoušky 2019

V roce 2019 vykonalo výkonnostní zkoušky pouze **7 klisen** (žádný hřebec) na čtyřech místech (Chodouny, Jezeřany, Cunkov a Janova Hora). Čtyři testy proběhly na úrovni zkoušek typu „A“ a tři na úrovni jednostranných sedlových zkoušek (BS).

To potvrzuje naši premisu, že někteří chovatelé nejsou technicky a personálně vybaveni na komplexní výcvik pro výkonnostní zkoušky typu „A“, ale pouze pro úroveň jednostranných zkoušek „B“, (sedlo nebo tah).

Rozlišení výše dotační podpory v NPGZ je v tomto případě proto správným krokem, který vytváří tlak na vyšší úroveň prověrky charakteru koní (typ VZ „A“), pokud to podmínky chovatele koní dovolí.

- Z klisen, které vykonaly výkonnostní zkoušky **šest zařazeno do NPGZ**. Pouze jedna, shodou okolností s nejlepším výsledkem zkoušek nebyla zařazena do NPGZ z důvodu **absence původní huculské rodiny**.

Opět se ukázalo, že umožnění obnovení jednostranných výkonnostních zkoušek typu „B“ i pro účely zařazení klisen do NPGZ bylo správným rozhodnutím, které dovolilo zařazení tří klisen, které by jinak zařazeny být nemohly.

- **Podrobné výsledky zkoušek jsou zveřejněny v tabulce č. 4 a na [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz).**

Dotace ACHHK pro výkonnostní zkoušky 2019

Vedle podpory huculských koní zařazených do Národního programu GZ i roce 2019 byla ze strany ACHHK zachována podpora pro 3-4 leté huculské klisny zapisované do HPK nebo PK, které úspěšně vykonají výkonnostní zkoušku.

Pro jednu z klisen, které vykonaly VZ byla vyplacena dotace ACHHK. Ostatní klisny splnily podmínky zařazení do NPGZ.

ACHHK vyhodnotila nejlepší tři umístěné klisny ve výkonnostních zkouškách typu „A“ v následujícím pořadí:

1. **20/986 Traperennda**- výsledné body 9,2
do NPGZ nezařazena z důvodů absence původní huculské rodiny
2. **85/90 Polana** - výsledné body 9,2 – zařazena do NPGZ
3. **31/844 Gladys** - výsledné body 9,2 – zařazena do NPGZ

Rozlišení klisen se shodnými výslednými body bylo provedeno především na základě věku klisen a charakteru, jako základního výkonnostního faktoru koně.

Upomínkové ocenění bylo předáno na jednání výroční schůze 22.2.2020

Výkonnostní zkoušky 2020

Podmínky výkonnostních zkoušek v roce 2020 zůstávají shodné.

Jen znovu připomínáme, že vykonání alespoň jednostranných zkoušek typu „B“ spolu s povinně ověřenou paternitou rodičů formou DNA je podmínkou pro zařazení klisny do HPK nebo PK. Ověření původu formou DNA je proto vhodné předložit již při vlastním zápisu klisny do HPK nebo PK. Do splnění obou uvedených podmínek je klisna zařazena nejvýše do 1 VPK.

Předpoklad zařazení klisny do NPGZ by měl být chovatelem ověřen doporučením ACHHK nebo nejméně inspektora před výkonem zkoušek typu „A“. Jinak riskuje nezařazení z důvodu původu nebo neodpovídající kvality exteriéru.

Zájemce o zařazení koní do zkoušek žádáme o vyplnění přihlášky dle vzoru na druhé straně tohoto Zpravodaje nebo je ke stažení na [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz). nejpozději do konce května 2020.

Zkoušky jsou přístupné pro chovatelskou veřejnost a všichni jsou na ně srdečně zváni.

Jednostranné zkoušky typu „B“ je obdobně jako v loňském roce možno provádět po dohodě na více místech republiky s úhradou cesty komise a poplatků viz platný ceník [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz). Pokud nejde o klisnu zařaditelnou do NPGZ možno zkoušku provést i s ostatními plemeny koní dle nejbližšího místa majitele klisny (netýká se hřebců). Majitel takovéto klisny však musí výkonnostní zkoušky předem s příslušným pořadatelem zkoušek domluvit a příslušné komisi zajistit platný zkušební protokol od ACHHK nebo stažený z [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz) a uhradit požadované poplatky dle ceníku. **V tomto případě však tyto zkoušky nejsou uznány pro zařazení klisny do NPGZ.**

Pro chovatelskou veřejnost připomínáme, že úplné znění řádu výkonnostních zkoušek je uvedeno v platném šlechtitelském programu a lze jej stáhnout na [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz).

Podpora výkonnostních zkoušek 2020

Vedle podpory huculských koní zařazených do Národního programu GZ (podmínky budou zveřejněny ihned po odsouhlasení ministerstvem) zůstává i v roce 2020 zachována podpora ACHHK pro 3-4 leté huculské klisny zapsané do HPK nebo PK, které úspěšně vykonaly výkonnostní zkoušku a nebudou zařazeny do NPGZ.

Není však možno žádat o podporu na výkonnostní zkoušky shodného koně současně v NPGZ a od ACHHK.

Dotační titul:

Částka*: do 6 000,- Kč za klisnu, která je zapsána do HPK nebo PK výše uvedených plemen a v r. 2020 úspěšně absolvovala zkoušky výkonnosti Typu „A“

Částka*: do 5 000,- Kč za klisnu, která je zapsána do HPK nebo PK výše uvedených plemen a v r. 2020 úspěšně absolvovala zkoušky výkonnosti Typu „B“

Způsob podání žádosti včetně formuláře o dotaci je obdobný jako v předešlých letech. **Vzor formuláře přinášíme v příloze** nebo je ke stažení na [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz).

Žádost je nutno zaslat na ACHHK nejpozději do 25. září 2020

Zápis klisen do PK 2019

Zápis klisen do PK je zpravidla prováděn při realizaci výkonnostních zkoušek komisí nebo hodnotitelem ACHHK. **Pokud není klisna vhodná pro zařazení do NPGZ, může být zapsána inspektorem Equiservisu.**

Protože Equiservis v případě zápisu do PK požaduje nově po ACHHK náhradu ve výši 1150,- Kč za klisnu, bude v takovémto případě ACHHK chovateli kromě běžného poplatku dle platného ceníku fakturován podíl na platbě Equiservisu za zápis klisny ve výši 700,- Kč. Chovatel inspektoru Equiservisu na místě uhradí pouze příslušný podíl cestovních nákladů.

Pokud zapisovaná klisna splňuje podmínky pro první dva oddíly PK, (HPK nebo PK) inspektor Equiservisu vybere k popisovému listu i „Potvrzení o původu koně“, **ale nesmí výsledek do dokladů přímo zapisovat.** Zápis provede ACHHK, ale až po doložení paternity a maternity formou DNA a kladného výsledku nejméně jednostranné zkoušky výkonnosti ACHHK.

HIF

Jak již dříve bylo zmíněno, za přínosné pro šlechtění českého huculského koně možno označit členství a aktivní spolupráci v rámci evropské organizace HIF, ve které máme odpovídající zastoupení. Jednání probíhají střídavě v členských osmi zemích.

V roce 2019 proběhlo dne 24. července 2019 ve Frasim - Rumunsko zasedání chovatelské komise a představitelů členských států HIF.

Zde bylo projednáváno zejména:

- **Problematika uznáváním konkrétních koní do oficiální PK huculského koně na Ukrajině.**
- **Stav HIF databáze – (Online HIF-Registru), který je dle zápisu pro ČR hodnocen jako OK.**

Vzhledem k některým nesrovnalostem v původech prodaných huculských koní z jedné země do jiné země a vydání dvojitého dokumentu koně mimo příslušnou autoritu země kde se kůň narodil, bylo v **mezinárodní organizaci HIF rozhodnuto založit Evropský**

registrar huculských koní. Tento bude vodítkem při posuzování pravosti původu koní při jejich nákupu zahraničním partnerem. Pokud prodaný kůň v registru nebude, nebude jeho původ mezinárodně uznáván jako huculský.

Současně byla dohodnuta závazná kritéria, která každá z členských zemí poskytne u každého zadaného koně (s potřebným obecným překladem, do jednacího jazyka, tj. Němčiny). Každá země má povinnost stanovit odpovědného člověka, který tento registr bude naplňovat daty, zodpovídá za jejich správnost a provádí časovou aktualizaci nově zařazených jedinců. Touto funkcí za ČR byl dosud stanoven Ing. Jaroslav Jelínek. Proto vznikla i aktivita v rámci NPGZ , která ukládá:

- Aktivně spolupracovat na realizaci Evropského registru huculských koní v rámci mezinárodní organizace HIF, včetně jeho využití pro Český chov především v samčí části populace. K tomu zpracovat a průběžně aktualizovat data České republiky.

Po analýze celkové databáze ČR bylo v současném HIF registru možno zveřejnit 248 klisen a hřebců, které byly „registrem“ převzaty.

Každý kůň je identifikován životním číslem a v našem případě u koní zařazených po roce 2009 i čipem.

Tento registr bude pro náš chov přínosný zejména při importu z jiných zemí, což vyloučí např. naší starou negativní zkušenost, kdy k nám byl importován z Polska u nás zařazen strakatý huculský hřelec 875 Lannsjer a po krevním přetestování formou DNA v Polsku se změnil na 875 Surmacz. Podobné problémy jsme měli při dodatečném zpochybňování původu importovaného Lučinského hřebce z Maďarska Rakouskem, otce našeho plemeníka 1847 Pietrosu Nelson.

Aktuálně je **připraveno dalších 22 koní pro zadání do registru**, tak jak jsou koně časově zařazování do chovu.

- **Přijata novelizace statutu HIFU**
- **Polsko bez účasti na jednání poslalo šlechtitelský program o více než 60 stranách.** Polsko musí být dotázáno, zda Program je míněn jako čistě polský nebo jako základ pro mezinárodní chov. V tomto programu jsou některé body, které nejsou mezinárodně použitelné. Bude zaslán k vysvětlení dopis.

Každá země by měla zaslat šlechtitelský program, který bude poté projednán v HIF. Příklad: Polsko chce klisny připouštět v pouhých 36 měsících (bez testu výkonnosti); kromě toho s čistě sportovními úspěchy. Obojí by se nemělo stát mezinárodně závaznými a musí být koordinováno zastřešující organizací.

- **V roce 2021 bude konán mezinárodní šampionát huculských koní v Topolčiankách v rámci stého jubilea Topolčianek .**
- **Příští „Valné shromáždění HIF“ proběhne ve dnech 20. - 22. března 2020 v Topolčiankách, protože končí volební období. Zde vedle jednání Chovatelské komise a Generálního zasedání HIF proběhnou nové volby do všech orgánů HIF a v závěru teoretické a praktické školení certifikovaných posuzovatelů huculských koní.**

Ostatní aktivity:

➤ Publikace

Informace chovatelské veřejnosti o stavu, vývoji a výsledcích chovu huculského koně v ČR je průběžně prováděna nejen ve členském Zpravodaji ACHHK, který je rozesílán chovatelům celé ČR, dále i na samostatných stránkách Internetu s názvem [http:// www.hucul-achhk.cz](http://www.hucul-achhk.cz), kde byla zveřejněna i platná **závazná metodika ochrany NPGZ huculský kůň včetně změny § 14 zákona č.154/2000 Sb.**

➤ Ve dnech 20 - 22. září proběhla výstava „Kůň 2019“ v Lysé nad Labem

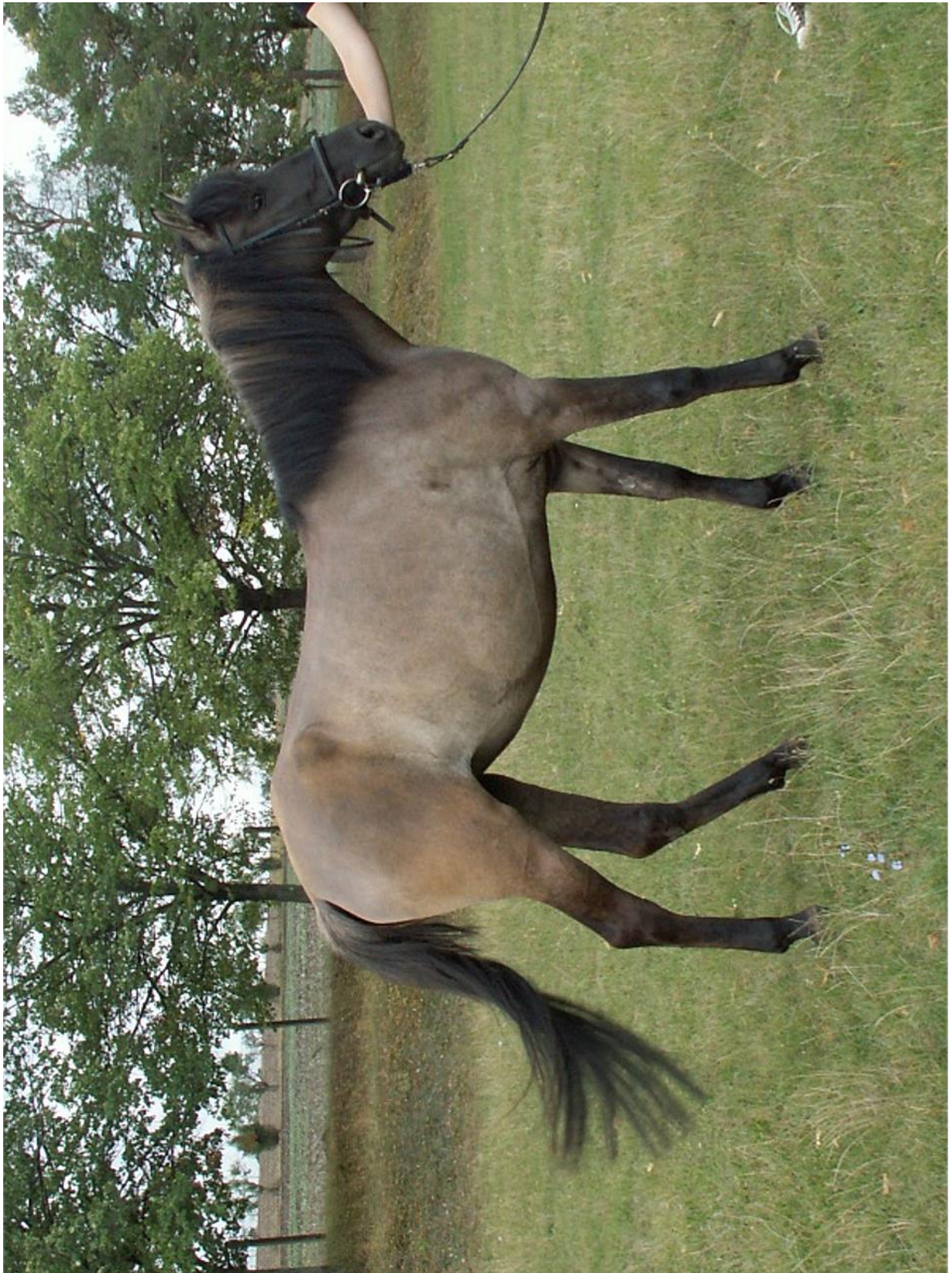
Výstavy se účastnila kolekce huculských koní z farmy Cunkov včetně předvedení prvků z všestranných výkonnostních zkoušek huculských koní. **Show je možno sledovat na <https://www.youtube.com/watch?v=BXNvG9eTZ68&feature=youtu.be> Klisna 62/112**

Zpracoval: Ing. Jelínek Jaroslav, CSc.

Další aktuální informace týkající se zejména Genetických zdrojů, jejich podpory jakož dalších informací zveřejníme v dalším „Zpravodaji“.

ACHHK vznikla v červenci 1997 a od srpna 1997 je současně členem Asociace svazů chovatelů koní ČR. Od února 2001 je uznaným chovatelským sdružením v duchu zákona 154/00 Sb. a je nositelem PK huculského koně. Bylo jí přiděleno IČO - 65669436. Sídlo ACHHK, z.s. je na adrese : Pardubice 530 02, BOX 145, Pražská 607. Tel. mobil: 777 855 006, e-mail: jelineking@seznam.cz. Kontaktní adresy a telefonické informace dále poskytuje Ing. Ivan Karbusický, Farma Hucul s.r.o., Janova Hora 92, Vítkovice v Krk. 512 38, tel. 481 582 819, mobil 603 150 697, e-mail: farma@hucul.cz. Sídlo redakce Zpravodaje je totožné se sídlem ACHHK

Garet
po 1848 Oušor Nuget, z matky 25/767 Fantazie
Nar. 29.1.2016



Klisna 20/986 Treperenda
po 1973 Goral Zipp, z matky 20/634 Limetka
Nar. 22.2.2016



Klisna 85/90 Polana při zkoušce ovladatelnosti, ve zkoušce typu „A“.

